

TRANHULT

Bedriver man släktforskning försöker man gå så långt tillbaka i tiden som möjligt. Mina hemsidor som är uppbyggda runt Joels foton kan inte undgå att beskriva släktskap mellan människorna i Femsjö. Detta sker dock endast i en omfattning som kan anses motiverad för att få kommentarer till bilderna.

Under fliken om Vallshult har jag beskrivit min släkts historia i relation till min föräldragård. Som nämnts där kom min farfars far Jöns från Tranhult.

Släkthistorien där börjar med Anna Lisa Persdotter (1795–1876, även omnämnd som Anna Petersdotter) som kom från Fjusnäs i Långaryd till Tranhult och gifte sig där 1815 med Anders Andersson (1782–1865). Anders var hemmansägare och bonadsmålare. Anna och Anders fick åtta barn.

Jöns föräldrar var alltså bonadsmålaren Anders Andersson i Tranhult och Anna Lisa Persdotter. Jöns, min farfars far, var den tredje i syskonskaran. Den äldste,

Lars Magnus, var ogift. Nummer två, Anders, blev bonde i Grëshult nära Vare.

Jöns kom alltså till Vallshult. Sven Petter blev bonde i Älmås. Anna Maria blev

På bild (163) bonadsmålarens son Samuel och hans maka Maria. De är då omkring 85–90 år. Bakom det gamla paret står deras barn Carl (1875–1942) och Anna (född 1859).

bondhustru i Nannarp i Lidhult. Elias blev bonde i Norra Saraböke. Samuel gifte sig i Holmen i Långaryd och blev bonde där. Dottern Brita blev kvar i Tranhult och brukade tillsammans med sin make, riksdagsmannen Lars Johan Larsson, gården.

När Joel fotograferade fanns bara Samuel (1833–1924) och Brita (1836–1924) kvar i livet.

Fotot (163) på Samuel och hans familj förblev länge oidentifierat, men när jag besökte Mia Larsson, (Flahult och Hilmagården) klarnade det. Mia hade kortet på familjen i sitt album. Samuels hustru Maria var kusin med Mias farfar Lars Johansson i Bökeberg. Alla var släkt med alla – nästan. Enligt Mia var de två barn som finns på bilden dövtumma. Kanske en följd av att Samuel och Maria var kusiner. Två av Samuels och Marias barn emigrerade till USA. Dottern Carolina blev kvar på gården Holmen (gift Edenholt) och har många ättlingar i bygden.

Här kan tillfogas att den ovan nämnda Anna Lisa Persdotters syster Christina kom till Haghult och en annan av hennes

systrar, Pernilla, kom till Bökeberg. En fjärde syster var Ingrid som bodde i Holmen, Långaryd. Hennes dotter Maria var alltså gift med Anders och Anna Lisas son Samuel. Varför kom tre systrar från Långaryd till Femsjö? Jag har en uppgift från släktforskning som säger att deras mor Ingjerd skulle ha kommit från Kohlhult (Kullhult) i Femsjö. Detta skulle kunna vara förklaringen.

Brita och riksdagsmannen hade 11 barn. Äldsta barnet Charlotta (1858–1911) gifte sig i Femsjö kyrkby med August Jonasson. Mer om den grenen av släkten finns under

fliken Kyrkbyn. I Tranhult levde förutom Albert och Filip också systrarna Beata och Elisabeth. Sex av barnen emigrerade

Bild (161). Mangården i Tranhult med Brita och två av sönerna, Albert (1871–1959) och Filip (1883–1968).

till Amerika. Den intresserade kan läsa mer om dem i Bertil Larssons "*Emigrationen från Femsjö till Nordamerika*".

Jag hörde som barn berättas, att riksdagsmannen i Tranhult sköt den siste vargen i trakten. Den som på "webben" besöker www.lokalhistoria.nu hittar ett protokoll från extra Kommunalstämma i Femsjö den 14 februari 1864 där det

noteras att "*Johan Larsson förevisade skinnnet utaf en af honom den 8 dennes utom skallgång skjuten varg; öronen afklippes i sockenstämmans närvaro, hvilka vitsordade uppgiften*". Det finns i protokollen från denna tid många noteringar om att folk skjutit eller fångat rävar, hökar och till och med berguv och att man förevisade skinn och fötter/klor. Syftet måste ha varit att få ut skottpengar.

Jag minns mycket väl de fyra syskonen i Tranhult. Min far berättade att riksdagsmannen inte lämnade någon god ekonomi efter sig. Han dog 1890 bara 57 år gammal. Filip var bara sju år då. Albert skall ha slitit mycket ont för att få gården på fötter igen. Jag minns också att det var en givmild familj. Filip brukade hugga ved och körde omkring och skänkte den till ensamstående som saknade egen skog. Sista minnet är av Elisabeth som någon gång efter andra världskriget hade en tysk flicka hos sig. Samtidigt fanns en tysk flicka i mitt hem i Vallshult. När jag var hemma försökte jag också att fungera som tolk. Några år senare sökte jag i Hannover upp flickan Seglinde som bott i Tranhult. Hon bodde då med sin mor i en källarskrubb.

Gården Tranhult är alltjämt i släkten. Den som i dag åker förbi Tranhult kan konstatera, att gavlarna med sina fönster alltjämt finns kvar oförändrade.

Den sista vargjakten i Femsjö

En frostig höstmorgon 1863 travade Johan Larsson från Stora Tranhult med sällskap av hunden Hejdi och ett antal drevkarlar ut i skogen. Stegen ställdes mot Bäckes marker på grund av ett rykte att två vargar passerat byn Hjälmskult föregående eftermiddag. Vid torpet Runhult i Bäck började hunden skalla och det hela slutade med att vargarna bet ihjäl hunden. Johan fick iväg ett skott på den närmaste vargen. Döden var ögonblicklig då skottet tog i skallen. För att erhålla skottpengar måste vargen avskinnas och detta gjordes i vad som idag kallas "stora sal" i Stora Tranhult. Skottpengarna skänkte Johan till Femsjö kyrka. Den varg som undkom bössan fångades samma dag i varggarn.

Geväret som användes var hemmafabricerat modell Johan Larsson. Kalibern var något mellan 12 och 20 mm, kanske 16. Pipan lär ha varit en kulpipa från något armévapen. De räfflor som fanns borrarade Johan bort med specialgjord borr, därefter polerades pipan med trasor och sjösand. Cylinder, hane och hela avfyrningsanordningen var Johans verk. Slagfjäders gjordes i Tranhult. Kulan som användes vid jakten göts i Johans smedja. Samma borr som använts för att borra upp pipan användes också för att borra en gjutform för kulor. Detta gjorde att kulorna passade i loppet. Vapnet finns fortfarande bevarat.

Nedtecknat av Karl-Erik Jonsson, barnbarns barn till skytten (son till Gottfrid Jonsson i kyrkbyn som i sin tur var son till skyttens dotter Charlotta)

Britas och Samuels bror Elias (1830–1913) blev som nämnts ovan bonde i Norra Saraböke. Elias son, Noak

Eliasson (född 1863) emigrerade 1922 till USA tillsammans med maken Maria och sönerna Anders och Karl. Gården såldes till Otto och Rut (Thorén) Johansson. Två foton har samband med detta. På ett foto finns folkskolläraren Bertil Larsson och två pojkar och en flicka. Den bilden finns under fliken Löjenäs, Saraböke. På ett annat avbildas ett antal vuxna samt återigen Bertil Larsson och barnen (162). Identifieringen av barnen gjorde Anna Lisa Pettersson från Norra Bökeberg, senare Lidhult. Hon hade varit skolkamrat med dem. Anna Lisas

igenkännande av sina skolkamrater ledde till att personerna på gruppbilden här intill kunde identifieras.

På denna gruppbild (162) från vänster: Tyskt sommarbarn, Bertil Larsson, Anders (född 1906), modern Maria (född 1866), Noak Eliasson, Algot Svensson från Saraböke, Johan Magnusson (framför honom står Karl, född 1909) samt Filip Larsson, Tranhult.

I *Emigrationen från Femsjö till Nordamerika* skriver Bertil Larsson, att familjen Eliasson fick en

avskedshälsning i kyrkan söndagen före avresan. Vidare har noterats att sonen Anders besökte det gamla hemmet två gånger.

Identifieringen av Maria och Noak är indirekt sedan Uno Thorén klarlagt, att det är Algot Svensson och Johan Magnusson på bilden. Man kanske också ser viss släktlikhet mellan Noak och kusinen Filip.